

Laat Neptune de pitch corrigeren.

Zevenmijlsfusie

Reason 6 is een compleet digital audio workstation geworden. Audiorecording en -bewerking uit Record is nu helemaal geïntegreerd. Maar er is natuurlijk ook ander nieuw professioneel audiospeelgoed toegevoegd.

door Eppo Schaap > eppo@interface.nl

Interface Xtra

DOWNLOADS

- audio
- video
- demoversie
- reviews Record 1 en 1.5

INFO

- **Prijzen incl.:**
Reason: € 399,-
Update: € 149,-
Reason Essentials: € 279,-
- **Distributie:**
Media Satellite,
info@media-satellite.nl
- **Internet:**
www.media-satellite.nl
www.propellerheads.de

Het belangrijkste nieuws over Reason 6 is ongetwijfeld dat de functies van het tot nu toe apart verkrijgbare programma Record nu zijn geïntegreerd in Reason. Tegelijk met het verschijnen van de vorige versie van Reason werd ook het afzonderlijke audiorecordingprogramma Record geïntroduceerd. Reason was altijd gericht naar de analoge en componisten van elektronische muziek in al haar variëteiten, een doelgroep die minder belang hechtte aan het rechtstreeks en lineair maken van langere audio-opnamen. Deze functie ontbrak dan ook in Reason. Voor die andere doelgroep (muzikanten, bands, singer-songwriters et cetera) creëerde Propellerhead destijds het afzonderlijke programma Record. In Record kun je lineair audio opnemen zoals in andere digitale audio-workstations, overzichtelijk audiotracks beheren, gitaren en bassen opnemen met Line 6 virtuele amps, melodie-instrumenten en zang opnemen, toonhoogte corrigeren, verschillende takes 'compen' en eenvoudige virtuele backingtracks met midi-instrumenten maken.

Als je Reason 5 en Record 1.5 samen gebruikte, sloten ze naadloos op elkaar aan. In Reason 6 is al het bovenstaande geïntegreerd. Reason en Record zijn dus definitief gefuseerd en je kunt niet meer kiezen of je Reason zonder of met Record wilt gebruiken. Record als afzonderlijk programma blijft wel bestaan voor de gebruikers die alleen Record hebben aangeschaft, maar wordt niet meer doorontwikkeld. Net als voor Reason-gebruikers is er ook voor Record-gebruikers zonder Reason een aangepaste upgradeprijs.

Pro mixing

Voor Reason-gebruikers die nooit met Record hebben gewerkt, is het even wennen. De inter-

face is nu verdeeld in drie hoofdschermen: de mixer, het rack en de sequencer. Je kunt ze alle drie tegelijk op het scherm krijgen, maar ook met functietoetsen snel afzonderlijk oproepen en weer combineren. De vensters over verschillende monitors verdelen kan natuurlijk ook.

De nieuwe mixer is totaal anders dan het verouderde 14:2 mixertje waarmee we het tot nu toe in Reason moesten doen. Hij is gemodelleerd naar de analoge Solid State Logic K-serie. Elk kanaal heeft acht pre/post-sends en -returns, 4-bands parametrische eq, high pass- en low pass-filters, compressor en gate/expander. Als inserts kun je alle denkbare Reason effectcombinaties gebruiken en er kunnen per kanaal vier parameters uit deze configuratie aan de speciale draaiknoppen op de mixer worden toegewezen. De masterbus heeft ook de smeuïge mix-buscompressor met SSL-smaak. Ook is er een aparte monitor-output, waarop je de master, effect-sends of effect-returns kunt monitoren.

Rekje strekje

Het rack in Reason heeft nu verschillende functies. Je vindt er natuurlijk nog steeds de

instrumenten, maar ook de insert- en send-effecten komen in een rack te hangen. Een functie waar Reason-gebruikers lang op hebben moeten wachten is nu gerealiseerd: het rack kan uit meerdere kolommen bestaan. Niet slechts twee, drie of vier, maar uit tientallen als je dat wilt! Je sleept de apparatuur gewoon

naar een nieuwe kolom die dan automatisch wordt aangemaakt. Apparaten die logischerwijs bij elkaar horen, worden automatisch als groep gekoppeld en blijven bij elkaar. In de navigatiekolom met miniaturen rechts op het scherm kun je snel door de kolommen scrollen.

Verpulveren

Pulveriser is een nieuwe effectunit (zie kader) die compressie, distortion, filter, Key Follower en tremolo/autowah combineert. Men heeft de distortion en filters bewust een ander karakter gegeven dan de al aanwezige filters en distortion units in Reason. Het is echter vooral het samenspel van de verschillende

secties in Pulveriser dat nieuwe sounddesign-mogelijkheden oplevert. Met de Tremor-sectie kun je zowel het filter als het volume in Pulveriser traploos aansturen en de Envelope Follower kan bijvoorbeeld de tremolo/wah weer afhankelijk maken van het audio-ingangsniveau. Op de afbeelding in het kader kun je uitgebreid bekijken wat de knoppen op de Pulveriser allemaal doen.

Happen maar

Je moet Propellerhead nageven dat ze originele namen voor hun apparatuur bedenken. Zo verwees NN-19 (originele sampler in Reason) bijvoorbeeld naar de jarentachtig 19 van Paul Hardcastle, waarin het stottereffect met samples

voor het eerst uitgebreid werd geëxploiteerd. En nu is er dan Alligator, een hapgrage gate die het ingangssignaal in drie regelbare frequentiebanden kan splitsen. Vervolgens kunnen hier afzonderlijke gate-patterns, filtering met lfo, drive, phasing, delay en pan- en volumeregeling op worden toegepast.

Intern heeft Alligator 64 verschillende ritmische preset gating-patterns om mee te experimenteren, maar je kunt de gates ook rechtstreeks vanuit de sequencer of je midikeyboard besturen met de toetsen F#1, G#1 en A#1, of via gate-signalen vanaf verschillende matrixmodules. Met de shiftknop kan het hele patroon ook nog eens in de tijd vooruit of terug worden verplaatst, en het verloop van de gate en het filter kan worden

Alligator hapt het signaal van drie afzonderlijke frequentiebanden automatisch in stukjes.

ID8 is een mainstream instrumentenmodule met samples van traditionele instrumenten.

Zelfs bij extreme tempowijzigingen blijft de gestretchte audio verbluffend goed klinken

een drumloop of op een specifiek woord in een zangpartij. In de modus Roll wordt de cross-fader op het bedieningspaneel actief, waarmee je het signaal traploos tussen origineel en effectsignaal mixt, terwijl hierbij ook de waarde van feedbackparameter wordt verhoogd. Prima geschikt voor repeat-, stotter- en glitch-effecten. Als je deze fader realtime bestuurt of automatiseert, kun je bijvoorbeeld bepaalde delen van een drumloop in tijd verschuiven en laten loopen, en zo fills simuleren in een loop die saai dreigt te worden. Maar dit kan natuurlijk ook met een bassline of melodie. Last but not least is er de traploze regelbare Ducking-functie. Hiermee onderdruk je de delay (gedeeltelijk) zolang er signaal binnenkomt en wordt het volume in de 'openingen' van bijvoorbeeld een zangpartij of solo op volle sterkte weergegeven. Zo kun je het delay-effect goed in de mix laten uitkomen op plekken waar dat tot zijn recht komt, maar zonder dat de lead zelf in de delay verdrinkt.

Patchen

Vergeet niet dat je vanaf de achterkant van al deze nieuwe effecten ook kabels kunt trekken en externe controlesignalen kunt versturen en ontvangen van bijvoorbeeld een Matrix Pattern sequencer. Bij Alligator kun je bijvoorbeeld de audio van de drie frequentiebanden afzonderlijk 'aftappen' en het openen en sluiten van de gates als besturingssignaal naar een ander effect of instrument sturen. Dit kun je zelfs gebruiken als een eenvoudige vorm van midi naar cv-conversie. De mogelijkheden zijn echt eindeloos. De functie om andere effecten in de delayketen van The Echo op te nemen, noemden we al.

Stretchen en transponeren

Zoals gezegd heeft Reason 6 alle mogelijkheden van Record 1.5. Dit betekent dus ook dat Reason nu toonhoogtecorrectie kan uitvoeren met Neptune, variërend van robotachtige, dwangmatige elektrozaag tot minder rigide correcties. De volledige besprekingen van alle functies van Record 1 en 1.5 uit Interface 134 en 142 kun je via Interface Xtra als pdf-bestand downloaden.

In Record was het al mogelijk om het tempo van opgenomen audio te wijzigen, waarbij de kwaliteit verbluffend goed blijft, zelfs bij extreme wijzigingen, zoals vertragen naar de helft van het originele tempo(!). De functie om ook de toonhoogte van audio aan te passen, misten

Elk kanaal in de mixer heeft zijn eigen compressor (links). De mixer heeft een masterbuscompressor voor het afmaken naar smaak (rechts).

we destijds nog, maar die is nu dus ook toegevoegd.

Voors en tegens

Nu Reason 6 ook volledige audiorecording ondersteunt, is het een serieuze kandidaat geworden als je de aanschaf van een allround digital audio workstation overweegt. Positief punt van Reason 6 tegenover de concurrentie is de volwassen collectie instrumenten- en effectapparatuur in relatie tot de prijs. Op dat gebied krijg je erg veel waar voor je geld. Reason is verder uitbreidbaar met allerhande refills, variërend van dance/techno/hiphop-materiaal tot klassieke orkestinstrumenten en koren en alles wat daartussenin zit.

Plug-ins van derden (vst/au/rta5 of anders) zijn niet bruikbaar. Voordeel hiervan is dat je nooit te maken krijgt met incompatibiliteit en dat alles eigenlijk altijd werkt. Ook kunnen de ontwikkelaars het processorgebruik op deze manier beter optimaliseren, zodat je meer instrumenten en audiotracks tegelijk kunt

SPECIFICATIES

- hoofdmixer met onbepaald aantal kanalen, met per kanaal: gain, faseschakelaar, 8 sends/returns, compressie, 4-bands-eq, high pass- en low pass-filters, routing switch, 8 inserts, tuner
- 3 synthesizers
- 2 samplers
- 1 rom-sampleplayer
- 1 rex-player
- vocoder/grafische eq
- 2 drummachines
- 1 drumdesigner
- 2 reverbs
- 2 delays
- pitchcorrectie
- 3 distortion- en compressie-modellers
- 1 filter gate
- Line 6 gitaar- en bassamps
- half space chorus, flanger, phaser, unison, filter
- MClass mastering (eq, stereo imager, compressor en maximizer)
- RPB8 monofone arpeggiator
- Midi Matrix sequencer
- Rebirth input machine (alleen Windows)
- combinator
- volledige midi- en audio-sequencer
- ReGroove mixer
- rewrite communicatie

Conclusie

Reason 6 maakt een zevenmijlssprong vooruit en is nu een volwaardig digital audio workstation met audio-opname en audiobasisbewerking van zeer goede kwaliteit, een uitgebreide mixer, gitaar- en basamps, pitchcorrectie en drie extra avontuurlijke audiobewerkingsmachines. De bediening is verbeterd doordat je meerdere racks naast elkaar kunt gebruiken en het programma draait nu ook op 64-bit operating systems. Dat alles, en de consequente bediening, maakt het tot een interessante en zeer betaalbare concurrent voor de bestaande grote workstations. En als het nog goedkoper moet, kun je terecht bij Reason Essentials, met daarin alle basistools voor recording, editing, mixing met effecten, instrumenten tot aan mastering toe. ■

HET OORDEEL

- + volledige daw-omgeving met audio-opname en professionele mixer
- + veel nieuwe functies voor Reason-gebruikers
- + prima audiostretching en transponing
- + rack in meerdere kolommen toepasbaar
- + updates ook vanaf oudere versies voor dezelfde prijs
- geen mp3-ondersteuning
- geen midi-out
- geen rex-bestanden maken in Reason
- geen vst/au/rta5-plug-ins

The Echo is veel meer dan een Space Echo en beheerst diverse soorten delay.

>> ingesteld met twee afzonderlijke envelopes. Het is dus veel meer dan alleen simpelweg aan en uit.

De meest voor de hand liggende toepassing is het introduceren van ritme in liggende klanken, zoals pads, strings of orgels. Hier is Alligator ook ijzersterk in, maar hij is ook goed bruikbaar voor het aanbrengen van ritmische variaties in bassen of leads of zelfs je hele eindmix. Met de genoemde drie zwarte toetsen op het klavier kun je deze processor zelfs als realtime omgekeerde killswitch-unit gebruiken.

Vintage vertragingstactieken

Het derde nieuwe effectapparaat in Reason 6 heet simpelweg The Echo. Volgens Propellerhead staat deze machine voor alles wat echo moet zijn. Het bedieningspaneel lijkt niet voor niets op de Roland Space Echo, want een aantal van de kenmerken van deze legendarische

Je kunt voor elk kanaal de interne routing van de drie hoofdmodules kiezen.

tapedelay vind je terug in The Echo, aangevuld met flink wat extra parameters en de nodige slimme extra's. Er zijn vier secties om de klank te bewerken. Allereerst natuurlijk Delay. In deze sectie maak je in no time een ritmische delay met de drie knoppen voor Time, Stereo offset (verschillende maar wel gekoppelde delaytijden voor links en rechts) of Ping Pong (cross delay). In de Feedback-sectie regel je het aantal echo's, dat links en rechts ook nog verschillend kan zijn. Met Diffusion worden de echo's 'versmeerd' en gaat het effect meer als een gecombineerde reverb en echo klinken. In de Color-sectie kun je met vier soorten drive en filter het karakter en analoge gehalte van de delay opkrikken, waardoor The Echo een analoge tape-echo zeer dicht benadert. Elke volgende echo krijgt meer filterbewerking en je kunt ook andere effecten in de delayketen opnemen via aansluitingen op de achterkant. De Modulation-sectie voegt ten slotte de voor een

oude tapemachine karakteristieke ongelijkmatigheid toe, wat leidt tot heerlijke zwevingen in het echolandschap.

Net iets meer

Een van de slimme extra's waarover we het hadden is de knop Keep Pitch. Hiermee voorkom je dat de delay bijgeluiden laat horen en de toonhoogte op drift raakt als je de delaytijd realtime wijzigt, zoals bij vrijwel alle delay-apparaten gebeurt. Door de delaytijd met deze knop ingedrukt te automatiseren, kun je te gekke ritmische effecten maken zonder rare bijgeluiden.

The Echo heeft drie werkstanden: Normal, Trigger en Roll. In Trigger-modus wordt het effect alleen toegepast als de Trigger-knop wordt ingedrukt, waardoor je het effect live en in je mix gericht op specifieke plaatsen kunt toepassen, bijvoorbeeld op alleen de snare in

Pulveriser

Pulveriser is een van de drie nieuwe effectprocessors in Reason.

1. Squash activeert de niet zo subtiele compressor in Pulveriser en regelt op muzikale wijze tegelijk de ratio, threshold en make-up gain. Voor de release is er een afzonderlijke knop.
2. Dirt spreekt voor zich. Hiermee wordt vervorming toegevoegd voor een lekker randje of zware oversturing. Tone regelt de helderheid van het signaal.
3. De filtersectie heeft vijf smaken en natuurlijk kunnen de cutoff (Frequency) en resonantie (Peak) worden geregeld en gemoduleerd.
4. Deze knop bepaalt de invloed van de tremorsectie (zeg maar lfo) op de filterfrequentie. Als je de filterfrequentie matig moduleert met een actief comb-filter, krijg je een zeer smakelijke tot heftige phaser.
5. Rate bepaalt de snelheid van het Tremor-effect, waarmee je wah (filtermodulatie) of tremolo (volumemodulatie) kunt maken.

6. Het Tremor-effect kan negen verschillende vormen aannemen, van sinus tot random. Met Sync wordt het tempo aan Reason gesynchroniseerd en met Spread wordt het effect over het stereobeeld verdeeld.
7. Met de Lag-functie bepaal je hoe 'scherp' de hoeken van de modulatiegolf zijn. Hiermee kun je een blokgolf bijvoorbeeld steeds meer op een sinusgolf laten lijken.
8. Hiermee regel je de hoeveelheid Tremor-modulatie van het volume (tremolo).
9. Hiermee kun je in Pulveriser kiezen of het filter vóór of na de compressor en distortion geplaatst wordt.
10. Hiermee bepaal je in hoeverre de Follower de snelheid van het Tremor-effect bestuurt. Zo kun je het volume van het inkomende signaal, de snelheid van het wah- of tremolo-effect laten bepalen. De tremolo op een elektrische piano wordt dan bijvoorbeeld langzamer naarmate de toon verder uitklinkt.

11. Hiermee bepaal je in hoeverre de Follower het filter beïnvloedt. Hoge waarden laten het filter verder opengaan bij relatief lage ingangsvolumes.
12. De Follower genereert een stuursignaal naar aanleiding van het audio-ingangssignaal. Hij 'volgt' dus het geluid dat binnenkomt, waarna je met het stuursignaal andere functies binnen Pulveriser of zelfs andere apparaten in Reason kunt beïnvloeden, als je de cv-uitgang aan de achterkant van het apparaat gebruikt.
13. Hiermee regel je de verhouding tussen het originele signaal en het bewerkte signaal, zodat je parallelle compressie kunt toepassen. Wel jammer dat er geen gainregeling aan de ingang is om het bewerkte signaal beter in evenwicht te brengen met het originele signaal, maar dat kan op andere manieren ook redelijk eenvoudig in Reason worden gerealiseerd.